

LIBERTATEA

FOAIE PENTRU POPOR

Director: Pr. IOAN MOȚA

PREȚUL DE ABONAMENT:

Pe 1 an 120 lei; pe 1/2 60 lei; pe 1/4 30

Redacția și Administrația:

ORĂȘTIE (jud. Hunedoarei)

APARE JOIA

Redactor resp.: Dr. ION I. MOȚA

Guvernul Maniu — s'a retras

Cei 2 ofițeri cari au vătămat pe ministri, fiind susținuți de M. S. Regele — guvernul a plecat. Dar că cine e biruit și biruitor, judece fiecare după priceperea sa.

Avem guvern nou cu d. Dr. Vaida.

Joi, 12 Ian., pe când noi încheiam și trimiteam de aici foaia, dl Iuliu Maniu s'a înfățișat la amiază M. S. Regelui și i-a arătat, că dacă M. Sa nu trimite din slujbele lor pe cei 2 ofițeri, — fie că le dă un concediu mai lung în străinătate, fie că-i trimite napoi în armată, — d-sa cu tot guvernul pleacă dela postul său. Ministrul Președinte a adus acest lucru la cunoștința Regelui numai cu graiul deocamdată. — M. S. Regele nu s'a arătat gata a împlini cererea guvernului, și așa dl Maniu a cerut M. Sale să-l primească după prânz de nou. M. Sa i-a spus că-l primește iarăși la ora 4.

Aceasta era numai o întâlnire de formă, — când dl Maniu s'a dus ca să-i înainteze demisia (cererea de descărcare din slujbă) și în scris.

La ora 4 s'a dus și a înaintat cererea scrisă, — și M. S. Regele l-a vestit că i-o primește.

Dl Maniu s'a întors la casa sa, unde a făcut cunoscută celorlalți ministri plecarea dela conducerea țării.

Și fiindcă nainte de venirea a doua a d-lui Maniu, Regele chemase și ceruse părerea Președinților Adunării Deputaților și a Senatului și pe cea a Guvernatorului Băncii Naționale, cari toți, ca și dl Maniu, au sfătuit pe Rege să formeze un nou guvern tot din membrii partidului național-tărănesc, — și anume având în frunte pe unul din domnii Mironescu, Vaida sau Mihai Popovici, — M. S. Regele a luat măsuri să fie chemat la București dl Vaida.

Așa încă Joi la ora 6 d. m. dl Vaida a plecat din Cluj spre București.

Intre timp la casa Președinției, s'au adunat la ora 6 d. a. toți foștii Miniștrii și au stat de sfat până seara la 9. Mulți gazetari se adunaseră să prindă ceva din ce s'o fi desbătând. Dar aproape de ora 9 un fotograf a venit și a fotografiat pe membri guvernului cu dl Maniu în mijloc, având la dreapta și stânga sa pe Președinții Adunării Deputaților și al Senatului. Când au ieșit de acolo, toți se vedeau mulțumiți și împăcați cu sine. Unii din ei au spus gazetariilor, că — partidul și guvernul se simt, după toate aceste peripeții, chiar mai tari decât erau când au primit conducerea țării! Nu erau supărați deloc.

La ieșirea dela sfat unii gazetari au cerut d-lui Maniu să le arate părerile asupra țării de lucruri și că ce s'a hotărât în sfatul acesta al Miniștrilor? Dl Maniu le-a spus:

— N'a fost un sfat de Mi-

nistri pentru treburi ministeriale, a fost o adunare de „despărțire în prietenie și frățietate“.

Vineri dimineață a sosit dl Vaida la București. În gară l-au primit vre-o 5 din miniștri demisionați și Puiu Dumitrescu, Secretarul personal al Regelui, care i-a spus ceva din partea Regelui, — arătându-i că e poftit la ora 12 la Palat.

Dl Vaida s'a dus la locuința d-lui Mihai Popovici, la care e găzduit totdeauna, — și de aci, peste o oră a mers la dl Maniu acasă, unde a stat până aproape de ora 12 când a plecat la Palat.

— Regele l'a însărcinat să formeze noul guvern. — Dl Vaida a cerut M. Sale răgaz să iee înțelegere cu fruntașii partidului și va veni să dea răspunsul.

În după-amiaza de Vineri d-l Vaida a avut consfătuiri cu fruntașii partidului. Cei mai

mulți au fost de părere, că Partidul nu poate fi împins în opoziție și țara aruncată în noi involburări de alegeri! Partidul să dea un nou guvern din sânul său.

În consfătuirile de mai nainte, d-l Maniu a fost de părere, că tot partidul să se retragă dela guvern, — dar numai d-l Madgearu a mai fost de această părere, ceilalți nu. Așa d-l Maniu s'a plecat dorinței celor mulți. Și d-l Vaida a primit asigurarea că va fi sprijinit de Partid, — cum fusese de altfel și înainte.

— Având această făgăduință d-l Vaida s'a dus Sâmbătă la amiază la Rege și i-a arătat că — primește să formeze noul guvern. A cerut M. Sale răgaz că în după-amiaza zilei să-și întocmească lista noului guvern.

I s'a dat voie. Iar seara pe la ora 8 dl Vaida, ca Ministru Președinte a așternut M. Sale spre întărire lista cu numele noilor ministri.

NOUL GUVERN:

Iată lista noilor ministri luați de dl Vaida pe lista guvernului său:

Dr. Alex. Vaida — Președinte
G. Mironescu — la Interne
N. Titulescu — la Externe
V. Madgearu — la Finanțe
Mihai Popovici — la Justiție
I. Lugojanu — la Industrie
Eduard Mirto — la Comunicații
D. R. Ioanițescu — la Muncă
D. Gusti — la Instrucție și Culte
Gl. Samsonovici — la Armată
Voicu Nițescu — la Agricultură
Dr. E. Hațieganu — al Ardealului.
P. Holipa — al Basarabiei
Sauciuc-Săveanu — al Bucovinei.

SUBSECRETARI DE STAT:

V. Tilea — la Președinție
Călinescu — la Interne
I. Pop — „
M. Ghelmăgean — la Agricultură
A. Crihan — „
I. Andrei — la Instrucție-Culte
R. Irimiescu — la Aviație

G. Șerban — la Minorități
S. Rădulescu — la Externe.

Cum privește lumea retragerea d-lui Maniu?

Privită mai de aproape și tălăcuită de cei ce cunosc și părțile ascunse, dedesupturile, frământările din viața noastră politică, — aceștia arată, că retragerea d-lui Maniu dela conducerea țării, nu e un fapt așa de simplu și o simplă încăpăținare în jurul unui lucru neînsemnat, ca mișcarea dela loc a unui slujbaș, — ci această retragere își are tălcul ei cu mult mai adânc și mai însemnat.

Iaca ce se vorbește printre cei cunoscători de lucruri:

Dl Iuliu Maniu e de părere că conducerea țării trebuie să se facă în temeiul celor scrise și legiuite în Constituție (Legea de temelie a țării).

Acea Lege mare, osebește bine drepturile și datorințele Regelui și pe cele a guvernului, ale Miniștrilor.

Regele e veghetorul peste aceea, ca legile și rânduelile bune ale țării, să fie ținute de guvernele conducătoare ale treburilor de obște. Când vede că un guvern se abate, calcă legile în picioare, primejduște bunul mers al țării, — îl înlătură, chemând pe altul mai cu rânduală.

Dar Regele nu se mestecă în amănuntele, în mărunțișurile lucrurilor de ocârmuire a Miniștrilor, — căci atunci El se coboară de pe treapta înaltă de Rege veghetor, lucrând însuși lucrul Miniștrilor, care e mai prejos de ce se așteaptă dela Domnitor.

Când vede că se face rău, Regele poate da sfat miniștrilor săi, dar nu se coboară a lua însuși în mână lucrul lor, căci se poate să iasă rău, și atunci nu cade ocară pe un ministru, ci rămâne ca o umbră asupra Regelui. Și el trebuie ferit de astfel de umbriri. El și Coroana lui trebuie să strălucească totdeauna curată acolo sus.

Pentru aceea, când dl Maniu a văzut că, sub guvernul trecut, M. S. Regele a început a-și pune un șir de slujbași înalți dintre ofițeri, — lumea a început să spună, că asta se tălcuește ca o pornire spre „dictatură“, adevărată spre o domnie răzimată mai mult pe sabie, ca pe lege. Iar aceasta ar fi și spre răul Coroanei, a bunului ei nume în țară, și spre al țării! Căci străinătatea și-ar perde și mai mult încrederea în noi, pe urma unor măsuri de felul acesta.

De aceea d-sa venind la putere,

s'a hotărât să înlăture fără zgomot, semnele acestea umbritoare pentru Coroană. Și a schimbat pe 2 Generali puși la Poste și la Căile Ferate. Și lumea a văzut în asta o îndreptare de lucruri, *folositoare chiar Coroanei*, bunului nume al Domnitorului.

Când însă d. Maniu cercă să meargă mai departe, — dete de ho! — Și acest ho, se prefăcu în răsturnare... Lumea rămasă cu gura căscată! E mai prețios un colonel Șef al poliției în București, decât tot guvernul?

Dar lumea zice că nu acesta, Prefectul Poliției din București, era ciotul de care s'a împedecat și răsturnat carul guvernului Maniu. Lucrul pare că era pregătit de mai nainte. De pildă:

— Cerându-se guvernului să facă un buget (pe 1933) cât mai scăzut, d. Maniu a cerut Ministrilor, să facă toți tot felul de crușări, căci altfel nu se poate apropia cu scăderea cheltuielilor de suma cât va fi cu puțință de adunat din dări. Și toți au spus că vor crușa, mai scărușând ceva își din salariile (plățile) slujbașilor de sub mâinile lor. — Ministrul Armatei voia să scadă și el ceva, pușintel, din soldele ofițerilor. Dar nainte de a o face, a înștiințat pe Rege despre ce va urma.

Regele a oprit de nou lucrul guvernului, spunând: Nu! De plățile ofițerilor, nu vă atingeți!

Guvernul a văzut în asta un semn pentru sine: E arătat ofițerilor ca un rău, pe care numai M. S. Regele l'a împedecat a le face o scădere... Dar — a făcut și a mers înainte.

— Incă ceva: Sub domnia M. S. Regelui s'a întâmplat, că mâni meștere de ale celor apropiați de tron, au reușit a face să se despartă Partidul liberal în două, unii cu d. Duca, alții cu George Brătianu; cel al Poporului la fel, unii cu Mareșalul Averescu, alții cu d. Goga; rămânse Partidul Național-țărănesc încă înireg. Sub guvernul trecut al dlui Vaida, ivindu-se încordarea între Titulescu și Vaida, era pe-aci pe-aci să se rupă și acest partid în două. Căci de nu primea d. Maniu să iee guvernul după d. Vaida, se forma un guvern cu jumătate din partid care sprijinea pe Titulescu. Atunci d. Maniu, văzând că dorința unora din meșterii stricători de partide, e pe cale de a se împlini, — a spus: Iau eu guvernul, ca să scap partidul de rupe în două!

Atunci oarecari din cei cari trag sforile pe la Curte, s'au năcăjit că planul ruperii și acestui partid, nu le-a reușit, căci d. Maniu l'a scăpat... Și se scria că — Maniu a ieșit biruitor din încordarea și lupta surdă ce s'a dat de sus pentru a-i sparge partidul!.. Și s'a făcut liniște și pace. Dar în aer tot plutea gândul vrășmaș, care căuta prilej de răzbunare.

Căci, zic aceia, pe partidele mari și tari, nu le poți purta de sfoară cum

vrei, dar pe cele mărunte, sfărimate, le joci în ciur cum îți place.

Se spune și aceea, că pe d. Maniu nu-l au la inimă anumiți tari și mari de pe la Curtea Regală, și pentru-că prea a stăruit pentru M. Sa Elena. Și că d-sa prea a arătat dorința țării, ca să avem o încoronare de Rege, pe care însă nu ni-o putem închipui fără de — Regina! Și d-sa credea că Maestatea Sa Elena, mama Voevodului Mihai, ar fi fost cea mai dorită și bine văzută de toată țara, fiind o ființă bună și cinstită, ca pușine altele. Asta încă l'a stricat pe acolo.

Iacă așa de multe puncte de încordare mută, făcută, dar la rău povățuitoare, între un Președinte de guvern și cei tari și mari din jurul Tronului, cari sfătuiesc pe cel din Tron.

Așa că, — nu numai Prefectul Poliției din București, fu pricina mare pentru care se răsturnă un guvern, condus chiar de d. Iuliu Maniu, președintele partidului. Ci și pricini și încordări mai vechi, ascunse.

Că ce e drept în toate cele înșirate mai sus și povestite și nouă de oameni din București cari fin a ști lucrurile bine, — noi nu putem ști și chezeșul. — Vedem atât că:

Multe s'au îndreptat din cum era!
Și faptul că d. Maniu a plecat încungiurat de atâta încredere a partizanilor săi, — arată că ei află, că finuta d-sale în toată „criza“ asta, a fost pe calea dreaptă și d-sa apare ca un apărător neînduplecat a rostului Constituției, a Legii de temelie a țării, când cere ca — *fiecare la locul lui!*, cu grijile și îndatoririle lui, — cari așa trebuesc îndeplinite, ca cele ale unora să nu se amestece cu ale altora și să nu le tulbure, nici să le calce.

Mulți așa privind finuta dârză a dlui Maniu, d-sa e vorbit tot mai mult de bine în țară și în afară.

O laudă despre medicii români care a durut rău pe — Unguri.

La sfârșitul lui Decembre s'a sfințit la Sanatoriul Dr. Cosmuța din Cluj, capela acestei case de adăpostire de bolnavi de boale de pept (a celor ce voiesc o îngrijire deosebită, afară de clinicile și spitalele celelalte).

La sfințirea capelei (Casa de rugăciuni pentru bolnavii din Sanatoriul) — a luat parte și d. Iuliu Maniu și d. Dr. Vaida, prețuind munca Doctorului Cosmuța, de a da în Cluj și această casă de deosebită îngrijire a bolnavilor de cruda boală de piept. — Și aci d. Iuliu Maniu, pe atunci Ministru-Președinte, a rostit o vorbire, în care printre altele a spus:

„De multă vreme am avut prilejul să urmăresc îngrijirea de sănătatea locuitorilor aci în Ardeal, căci am trăit ani mulți și sub stăpânirea maghiară.

„Așa fiind, eu pot spune cu bună știință, că stăpânirile ungurești, n'au făcut în 100 de ani cât s'a făcut sub stăpânirea nouă românească (de Doctorii români) pentru îmbunătățirea îngrijirii de sănătatea locuitorilor“.

Și arată că, de pildă, Clinicele din Cluj s'au desăvârșit sub Români, încât nu le mai cunoști față de ce erau pe vremea Ungurilor, și au ajuns azi a sta pe treaptă de-opotrivă cu cele mai de seamă clinici din ori-ce oraș mare din Europa!

Aceste cuvinte, cari se rosteau de întâiul-Ministru al țării, au durut foarte pe Unguri din Cluj ca și pe cei din Pesta, — și foile lor au început a scrie furioase împotriva celor spuse de întâiul-Ministru român. Și nici azi n'au încetat a-și arăta năcazul pentru acele mărturisiri ale dlui Iuliu Maniu.

Noi pomenim de acest fapt, nu pentru a ne — bucura de supărarea foilor ungurești, — ci pentru ca Românii noștri să mai audă și-o vorbă bună despre stăpânirea românească asupra acestei țări. Că de rele aude destule. Și aude numai de rău, pentru-că așa-i lumea făcută, să deie alarma pentru tot ce se face rău, dar pe lângă ce se face bine, trece tăcând. Și se face, o știm cei ce urmărim lucrurile, se face și mult bine pentru neamul nostru și întărirea lui pe acest pământ, — pe lângă cele rele, pe cari le știm și pe cari le strigăm cu toții pe toate drumurile.

Știri economice.

GRĂUL DIN 1932.

După socotelile încheiate în Ministeriul de agricultură, în anul trecut, cel mai bun rod de grâu în țara noastră l'a dat Bucovina, Basarabia de sus, Moldova și Dobrogea.

În toate celelalte ținuturi ale țării, rodul pe hectar a fost, în mijlociu socotit, abia pe jumătate cât în anii decurând.

Așa că, nevoile (trebuințele) de hrană a locuitorilor țării, vor fi mulțumite în acest an numai cu ajutorul porumbului (cucuruzului) care a dat rod bun, și cu al săcării. Grăul singur nu ne-ar fi de ajuns, — oprind cât trebuiesc pentru sămânță.

Tovărășii țărănești — model.

O foarte folositoare pornire economică s'a făcut la Brașov: Camera de Agricultură s'a pus pe lucru, ca să deie viață economică la 3 tovrășii țărănești, cari să fie model (de muștră, de pildă) altora: în Tohanul vechiu, în Zărnești și în Satu-lung. Pe 7 Ian. au fost trimise în

acele comune câte 10 juninci de soiul Simenthal, câte 20 de scroafe soiului ales din Germania, și multe familii de găini soiului ales, — și le-au împărțit oamenilor cu obligământul să le îngrijească în chipul cel mai luminos, — apoi cei dintâi viței, și cei dintâi porci, mărișori, să-i deie Cameri spre dăruire altora.

E un plan vechiu și bun acesta. Camera din Brașov are vrednicia a-l pune în lucrare spre folosul economilor de vite și de pământ.

Să nu mai deie arme pe nici un preț țărilor războitoare.

— A hotărât America. —

Comisiunea de politică externă (cu lumea din afară) a Senatului american, în urma părerii de acest fel arătată de președintele Hoover, — a adus o hotărâre, în înțelesul căreia guvernul Statelor Unite să nu mai deie voie la ieșirea de arme din țară, pe seama țărilor cari se află în război, nici acelor cari se pregătesc de război!

Hotărârea aceasta are mare însămintate, — căci se știe că în războiul trecut America, mai mult ca ori-care alt stat, fabrica și trimitea arme și muniții țărilor aflătoare în război! Vapoarele ei abia mai răzbeau cu dusul de arme. Fără acele trimiteri din America, războiul nici nu putea să țină așa de mult cât a ținut.

Tabacovici.

Trei „stâlpi“ avea păcătoasa bancă „Marmorosch-Blank“ din București: pe Aristid Blank, pe Tabacovici și Șöpkész, cari ei diriguiră așa de bine averea de miliarde încredințată lor de lumea ușor crezătoare în tot ce e străin și mai ales în ce e jidovesc, — încât se perdură acolo averi cât să cumperi cu ele un județ întreg.

Au pierdut cei ce au crezut în ei și le-au dus bunii spre „păstrare“. — Dar ei n'au pierdut, ci mai vartos bogățani ca ne-alții s'au făcut! Aristide Blank și azi face plimbări pe Dunăre închiriind câte-un vapor anume numai pentru el și curtenii săi, și se plimbă pe albastrul râului ca Regii, ca Împărații!.. Și la chimir are el pus ca să aibă ce roade șapte vieți. — Tot așa soții să ceialalți. Tabakovits are o vilă (casă de paradă) la Sinaia, afară de altă bogăție care îl face să fie om „de Curte“, să albească în Curtea regală, ca la Aristide al său...

Când d. Titulescu fu chemat de Rege la Sinaia, și în rîndul trecut când veni dela Londra, și acum când veni dela St. Moritz, a fost așteptat la gară de mașina lui Tabakovits!.. Nu la vr'un creștin român de-ai noștri.

Și a fost găzduit la Tabakovits,

Iar după-ce d. Titulescu fu primit de Rege și înțelegi că dară ce să facă la București, — când a doua zi a plecat la București, cine se ținea coadă după dânsul?

— Jupânul Tabakovits!

Cade așa de rău sufletului nostru de Român, când vedem ce trecere mare au la locurile cele mai înalte acești primejdioși dușmani ai legii și neamului nostru!

Nu s'o fi putând face nimic în această țară prin vrednicia fiilor ei cei mai credincioși, fără amestecul acestor dușmani ai ei primejdioși?

De ce-o fi așa de văzut un Aristide Blank și un Tabakovits, acolo unde am dori să vedem lamură de lumină românească, nu mic soare românesc? Unde mai pui trecerile pe cari le au apoi neamurile cu fuste ale acestor jupâni?..

Doamne, îndreaptă gândirea și simțirea celor pe cari noi îi dorim model de finută mândră și îmbucurătoare românească!

Ungaria

— se gătește de război.

— La îndemnul Italiei. —

S'a descoperit o mare căraușie de arme ce i-au venit Ungariei prin Austria, dela Italia...

Sunt tot mai multe semne rele pentru pace.

Și nor — ne stădim și răsturnăm guverne, pentru mândria câte unui om ce înțepă îndemnat din ascuns de altul...

NOUȚĂȚI

Conferință ascultată cu mare interes de numărul public, a ținut Sâmbătă 14 Ian. seara în marea sală a Liceului Vlaicu din loc, dl profesor Victor Iacob, despre „Problema cunoștinței”, cercetând gingașă întrebare, că: Oare ce „știm” noi despre noi și despre cele din jurul nostru în lume, este așa cum noi ținem că știm și cunoaștem, sau e alt fel? Vedem noi oare cu toții lucrurile la fel, sau alt-fel văd și cunosc eu lumea și cele din ea, cu ale mele simțiri, și altfel tu și tu și tu? Căci adâncul cugetător Eminescu ne spunea într'o „poezie”, care nu poate fi numai o frumoasă închipuire, — că:

„Urechea te minte și ochiul te înșală.

Conferențiarul a adunat păreri de tututor filosofilor din cele mai vechi vremuri până azi, și a școalelor lor, — arătând cât s'au sbatut mințile cele mai agere să străbată această taină, și cât de puțin s'au înțeles asupra ei...

A încheiat cu aceea, că toate cercetările mărginitei minți omenești sunt foi bătute de vânt și doar singurul lucru cumințe ce ne rămâne e, să ne plecăm urechea spre învățăturile sfintei biserici, cele mai presus de orice filosofie, și să credem cum acolo ne arată, căci vom fi pe drumul cel mai bun.

A fost o conferință de adâncă gândire și filozofie, pentru care dl prof. Iacob a fost viu felicitat de intelectualii ce l'au ascultat.

Grozăvile gerului. Din toate părțile țării vin știri dureroase despre stricăciunile ce le-a făcut gerul în săptămâna trecută.]

În Moldova, fiind timp ca de primăvară, ciobanii erau cu oile afară în câmp, pe coaste de dealuri, pe la poale de munți, prin văi unde găseau încă pășune.

Un cioban cu o turmă de 200 de oi, începând ninsoarea domoală, după atâta vreme bună, nu i-a dat luare aminte, crezând că încetează ea în curând iarăși. Dar ninsoare s'a tot îndesat. Un vânt vrășmaș începe a o izbi tot mai groasă asupra ținutului. Bietul om începe a-și mâna turma de oițe spre vale, spre drumul către casă. Dar cum oile mergeau încet, se trezi că zăpada e de o palmă de groasă, ba de 2 palme, ba de-un genunche, și oile nu mai pot înainta decât încet de tot și mereu oprindu-se obosite. El asemenea. Și se trezi că zăpada i-a îngropat oile de nu mai pot mișca. Dar nici el. A doua zi l'au găsit sloi de ghiață înșepenit lângă turma sa dragă și oile toate fără suflare, împietrite în jurul lui.

Despre alt cioban ce era cu 700 de oi în aceeași munți, — nu s'a aflat nimic. Negreșit a înghețat și el cu toată turma lui în munți! — li plâng toate satele din jur.

— În jud. Râmnic-sărat s'au cules de pe drum într'o săptămână 30 de trupuri omenești înghețate, fiind înțropite pe drumuri.

— În Câmpulungul Bucovinei o haită de 6 lupi, a intrat, la 12 Ian. într'o stradă, aduși de foame. Unul a fost omorât într'o curte în care a intrat, ceialalți s'au retras la pădure.

— În jud. Buzău s'au găsit 14 oameni morți, înghețați, pe drumuri.

— La Chișinău (Basarabia) 4 nenorociți săraci s'au retras peste noapte în baia comunală, să fie cât de cât la „adăpost”. Dimineața doi au fost aflați morți, doi luptându-se cu moartea...

— La Cernăuți a fost culeasă de pe drum moartea, o femeie, se vede că o cerșetorie ce nu și-a găsit un coperiș s'o ferească de ghiara frigului și a morții.

Despărțământul „ASTRA” Oraștie, invită la Conferința d-lui Prof. Ioachim Rodean, despre *Pictorul N. Grigorescu, cu proiecțiuni*, în ziua de Sâmbătă 21 Ianuarie a. c. orele 8 jum. seara, în sala festivă a Liceului „A. Vlaicu”. Intrarea liberă.

pt. Comitetul „Astra”:
Aron Demian.

Indrăzneala sectanților, a rățăciilor dela dreaptă credință, începe a fi pe alocuri mare. Așa din părțile Bistriței se vestește, că pe acolo munca sectarilor de a strica de cap poporul, face stricăciuni vrednice de luat în seamă.

Se dă ca pildă cutezata faptă a unui „milenist” din comuna Neșos (județul Năsăud) care în ziua de Crăciun a intrat în altar cu biciul în mână și-a izgonit pe preot de acolo, spunând că el, milenistul, e Hristos și face ca Hristos care a auzit pe târgovești din templu; așa și el alungă pe preot care — „spune minciuni.”

Preotul crezând că are lucru cu un nebun, a ieșit din altar. Dar nebunul nu era de cei de legat, ci era nebun de învățăturile rățăcite și cu sufletul plin de ură împotriva sfintei biserici, pe care a o strica el este mânat și plătit de mâni diavoleșii nevăzute. A fost arestat și trimis procurorului la Bistrița, unde

va fi dat în judecată pentru călcare sfântului locaș de rugăciune și siluirea făcută slujitorului altarului.

Pentru cetitori.

Având în vedere marea întâmplare cu retragerea guvernului dlui Maniu și venirea la cârmă țării a altui guvern, în frunte cu dl Vaida, ne-am grăbit a aduce aceasta veste cât mai repede la cunoștința cetitorilor noștri.

De aceea scoțând foaia azi Luni n'am avut timp și puțință a pre-găti și „Foaia Interesantă”.

La numărul viitor însă ea va fi alăturată ca și până aci.

Arma diavolului, cea mai plăcută lui, pentru a împinge pe oameni la fapte rele — e, beția. Și ea duce pe diavol mereu la izbândă. Prin ea, mai bine ca prin orice alte mijloace, vânează suflete, multe, multe...

De curând o dovadă avurăm aci în orașul nostru. De curând un om fără cumpăt la păhar, Ioan Boeriu, a mers, beat, la cunoscutul Ilie Murgu, din str. Șarpelui. Cum Boeriu era beat, a căzut peste mășina de gătit alui Murgu, vârsându-i mâncarea. Murgu s'a supărat, l'a certat pe cel beat și i-a spus: Să-mi plătești mâncarea ce mi-o vârsași, că eu n'am alta. Cela, de unde să vree să audă de plată! Murgu hai să-i iee straița ce o avea la el. Atunci diavolul îi șopti lui Boeriu: Scoate cușitu și nu-ți lăsa straița! Și nebunul așa făcu. Trase cușitul din șepar să se „apere!” Și se apără înfigându-l în omul cel fără vină și nebeut, — încât acela a căzut într'o baltă de sânge. Greu rănitul a fost dus la spital, — nebunul servitor al diavolului beuturii, la temniță.

Zvon va fi sau nu adevărat, încă nu e limpezit, — dar unele foi dela București țin a ști, că guvernul dorind a face cruțări pentru scăderea bugetului, — ar avea de gând să scoată din slujbă vre-o 15.000 de slujbași, — de cei cari au fost numiți în anii din urmă cam peste trebuință și cam volnic.

O bandă de comuniști s'a descoperit în Brașov, care tare lucrează la spargerea lunei rândueli în stat. Capii ei sunt: Martin Kopf și Balázs Antal, străini cari ne urăsc neamul și țara și i-ar dori pierrea.

Fantoma cu capul de mort subt braț... Zile de urâtă spaimă a trăit o familie de țărani din Sîrbia de răsărit, din satul Petrovița. De trei ani de zile, cei 4 membri ai familiei: tatăl, mama și 2 copii, vedeau aproape în fiecare seară venind spre casa lor o fantomă (nălucă, strigoi) cu chip de om, dar care n'avea capul ca omul viu ci numai feasta (oasele albe, fără carne pe ele) și pe care o ținea subsuoară. Și năluca venea spre casa lor și lătra ca un câne...

Lucrul acesta nu-l vedea unul din cei 4 membri ai familiei, căci atunci ai fi zis că el e bolnav, are aiureli, ci-l vedeau toți 4 și tocmai pentru aceea se speriau așa de tare de el, căci se întrebau:

— Tu vezi-l?

— Văd!

— Dar tu?

— Și eu... Și eu... Și eu!..

Și-i cuprindea frică de moarte. Azi așa, mâne așa; un an, de zile, doi ani, trei ani!

Vederea stafiei a bolnăvit pe copii, de au slăbit și au murit. După ei, la o vreme, și mama lor. Aproape își perduse mințile, nu mai putea lucra, nu mai putea mânca, până s'a potopit și ea.

Iar tatăl familiei, țăranel Stanovici, de curând, stricat se vede de minte, și-a dat foc casei blăstămate spre care tot venea stafia cu găvălia de mort subsuoară, și, cuprins de flicări, a murit și el în casa lui. — Doamne ferește.

Nenorocire dureroasă s'a petrecut de sărbători la Catedrala Episcopală din Roman (Moldova). Pe lângă sfânta Episcopie se află acolo și o Școală de cântăreți. Într'o zi, când cântăreții au fost duși la biserică, unul din ei, elevul Ștefan Ciupercă, de 18 ani, s'a urcat în clopotniță (turn) pentru a trage clopotele. Nu se știe cum a făcut o mișcare greșită și s'a prăbușit dela o mare înălțime la pământ, zdrobindu-și trupul de lespezile pe cari a căzut. După câteva minute, a murit în zbateri cumplite.

Comitagii bulgari, jinuți a tulbura pacea noastră în Dobrogea, au atacat la 13 Ian. noaptea pe la ora 1, postul de grăniceri păzitori de hotar, dela Opanez, în județul Durostor. Au tras numeroase focuri de armă asupra postului românesc, pentru a-l spăria și pentru a trece apoi ei peste hotar nestingheriți. Grănicerul de pază din acel post, alarmând pe cei dela postul vecin, au aruncat în sus două rachete (cari se aprind și înălțându-se în sus, luminează o minută în jurul lor până departe), și la lumina rachetelor au văzut 3 bulgari cari voiau să vie, — dar, descoperiți, s'au tras înapoi pe hotarul lor.

Soarte amară de călători pe mări au avut 240 de persoane cari au plecat cu vaporul sovietic (rusesc) „Sachalin” în largul coastei Siberiei răsăritene. Când, la 12 Ian., se aflau departe pe lângă coastă, deodată celelalte vapoare de pe acea mare ghețoasă de Miază-noapte, au primit înștiințările prin telegrafia fără fir, că vasul e în primejdie mare și cere ajutor!

Dar cum pe acea mare umblă vapoare puține, cele cari au primit știrea desnădăduită, aflându-se foarte departe, — deși au luat drumul cu toată puterea spre punctul ce li se arătase unde se găsea vaporul primejduit — ele n'au mai putut ajunge la vreme ca să fie de ajutor celor de pe vapor, — și așa vaporul s'a scufundat cu cei 240 de călători ce se aflau pe el! Dintre aceștia 40 erau oameni de serviciu ai vaporului, iar 200 călători ce mergeau spre țările din Răsărit.

— Redactorul nostru se află în București.

Cei ce doresc a-i scrie, privitor la foaie sau în alte treburi sau în procese ce ar avea la București, aște ca adresa sa este:

Ion I. Moța, avocat,
BUCUREȘTI, 6,
Str. Izvor 43 bis.

A reapărut gazeta

„Pământul Strămoșesc”
în Iași, Str. Florilor, 26.

Li vine Reșiței ajutor de peste hotare.

O știre și îmbucurătoare și ciudată ne vine din Bănat:

Uzinele mari dela Reșița, cari sunt de ani de zile în suferință, pentru-că Statul nostru a comandat la fabricile ei materiale de miliarde, și nu și-a plătit datoriile, iar acum nu-i mai poate da comenzi aproape deloc — au primit decurând o mare comandă (cerere) pentru armata din vecina Jugoslavia, care-i va da mult de lucru.

În felul acesta lucrul în fabrici se va înviora și mulți lucrători azi lipsiți vor ajunge la o bucată de pâine. Căci Jugoslavia va plăti regulat și pe măsură ce comanda ei va fi în pregătire.

Omul

e de carne și din oase, sau — de apă?

Iaca o întrebare la care nu te-ai aștepta. Doar vede și chiorul, că omul e de carne și oase, de ceva țare, și nu — de apă!

Și — totuși nu-i așa.

Un învățat a făcut cercetări, și a aflat, că un om care e de 70 kilograme de greu, are abia 20 kilograme materii vâtoase în el și 50 kilograme tot apă!

Asta la bărbaji, care trebuie să fie mai „tari“, că lucră mai greu.

Dar la femei e și mai și. O femeie de 50 kilograme de grea, are în ea abia 10 kilograme de oase și carne și 40 kilograme de apă!

În trupul femeii e mai multă apă, în al bărbatului mai mult var, — de aceea el e mai greu.

Ce n'am prea știut.

Percentele de Evrei pe cari le au feluritele țări.

Neam ciudat (și afurisit) mai e neamul acesta evreesc. El nu stă liniștit și muncitor într-o țară, în țara lui undeva, ci — se risipește ca făină... cariului, peste tot globul pământesc. Și, ca și cariul, roade, roade, în lemnul sănătos al celorlalte popoare...

Totuși unele popoare sunt pentru ei tari ca și lemnul de corn, de nu prind în frunghiul lor, altele sunt mai îngăduitoare și prind mai mult, iar altele sunt moi de tot, de rod în ele cariul mișei ca în pășat...

Iată cari popoare câte căpuși cu perciuni au primit și încălzesc în cojocul lor:

Francezii 0.4, ceea-ce înseamnă că abia la 250 de Francezi se găsește un Evreu.

Anglia are 0.7 sau cam la 140 de Englezi un jidan.

Belgia 0.9, sau: la 110 belgiani un jidan.

Rusia 2.8 sau aproape 3 jidani la fiecare 100 de Ruși.

Austria și Turcia 4 jidani și jumătate la sută de locuitori.

România 4 și 8 zecimi sau aproape 5 jidani la sută de Români.

Ungaria are cam 6 și jumătate la fiecare sută de Unguri.

Polonia, o, aci e iad întreg! Aci sunt 12—13 jidani la fiecare 100 de locuitori! Da, pentru-că asupra Polonilor, împărșiți între 3 Impărății puternice vecine, — își trimiteau și Germanii și Rușii și Austriecii roiurile lor de lipitori jidovești, să-i sugă, doar îi nimicesc, așa precum ar fi dorit cotropitorii lor tirani. Acolo a fi jidan, însemna a fi „razimul“, mâna dreaptă a stăpânului apăsător, față de nenorocitul popor împilat.

Așa în Europa.

În Asia: În Siberia abia sunt la 200 de Ruși un jidan (dacă nu-i prea bine, acolo nu se îmbulzesc!) în Siria 1 la sută; în Argentina și Algeria 1 și ceva la sută; iar în Statele Unite ale Americii 3 la sută, în Maroco 3 la sută, și — în însași Palestina lor nu-s decât 11 la sută, mai rari ca în Polonia. Și totuși sunt jinuși acolo de mână armată a Angliei, ca „stăpâni“ ai țării.

În Australia (engleză) abia la 350 de locuitori dat și de câte un perciun dus acolo de vântul rău.

Din alte țări.

Cum nu se schimbă în Anglia legile din zi în zi...

La noi par'că-i făcătură. Parlamentul e ca o moară de legi. Bagi în coș, cât grâu, cât neghină, și-ți dă colo — făină, cât bună, cât amară... Și cad și cad din coș legile ca la moară cupele (nici nu ferdele) de făină... De nu le mai știu nici ministri, decum parlamentarii, numărul și rostul.

În Anglia o lege, întâi și 'ntâi e chibzuită mult până se aduce. Iar dacă se aduce, — nu se mai schimbă în doi trei ani, ba nici în douăzeci treizeci, ba nici în o sută sau două, ci legile stau în picioare de par'că's petrificate pe loc!

O întâmplare rară a dovedit acest lucru în chip grăitor, zilele trecute:

Un cetățean oarecare a fost judecat să pună o cauțiune de 200 și alta de 400 lire sterline, ca chezeșie până-i umblă cutare proces mai departe.

Când judecătorul a rostit judecata, a spus:

„În temeiul legii pentru cauțiuni, paragraful cutare, din legea dela 1361...“

Auzi, creștine! O lege adusă acum 600 ani, fiind ca cu bun rost adusă, e în puterea și acum! Și judecătorul când dă judecata în temeiul ei, spune de ea ca de o lege nouă-nouă oarecare...

Asta înseamnă a ști face legi bune, cari n'au trebuință să se schimbe în tot anul...

Planuri de războiu întemeiate pe — retragere!

Pentru război armatele pleacă înzestrare cu planuri de înaintare asupra dușmanului, de izbire a lui în coaste, în fața, de izgonire a lui. Planuri de retragere (de dat înapoi) nici nu-și face o armată zdravă când pleacă spre dușman.

România, de pildă, când a plecat în războiul trecut năvălind în Ardeal, a avut numai planuri minunate de mers înaintea, de dat napoi nici poveste. De aceea a și fost apoi retragerea ei, când a dat de puterile prea tari dușmane, foarte anevoioasă, și cu perderi și cu încâlceală, căci nu-și pregătise, cu aceeași luare aminte, și planurile de retragere la nevoie.

O singură țară în Europa, ori poate în toată lumea, este care planuri de înaintare aproape nu-și face, ci numai planuri de — tras înapoi!

E — Rusia!

Puterea temută a acestei țări, stă tocmai în măestria ei de a se trage napoi, târându-și dușmanul spre lăuntru cel nesfârșit al țării sale, — prin care ea, trăgându-se înapoi, se retrage tot prin jinușuri sănătoase, pline de viață și de hrane, — și în retragerea sa, pustiind tot ce se află pe acele întinderi, — târește pe dușman, în locuri necunoscute și lipsite de tot ce-i trebuie! Și-l înfrânge și-l învinge prin lipsurile mari pe cari acela le va întâmpina, înaintând după „dușmanul“ (rus) în „retragere“.

La el retragerea e „ofensiva“ (lovitură) prin care răpune pe dușman.

Așa se scrie acum, că Rusia și-a întărit hotarele spre Estonia. De 2 ani tot le întărește, — ca și cum ar aștepta acolo o lovitură. Iar întărirea ei stă în pregătirea a lor 3 linii în retragere, cu numeroase zone întărite cu șanșuri (tranchee) și cu garduri de sârmă ghimpată, în care să sângereze grozav cel ce ar cerca a-i urmări. Ca să poată pregăti aceste fortărețe ale retragerii, au ras de tot de pe fața pământului vre-o zece sate ce le stăteau în cale.

Fost Președinte — trimis în negru surghiun.

În Argentina lupta între partidele politice e așa de înverșunată, ba înveninată, încât unele față de altele merg în răzbuire așa de departe, ca nicăiri.

Până de curând fusesă președinte al republicii lor, așa-dară cap al Statului, Alvear, având ca întâi ajutor al său pe capul partidului zis „radical“ Gremes.

Căzuți în luptă cu partidul contrar, acesta ajungând la putere, pentru a face neputincioși pe ceilalți, a arestat pe fostul Președinte și pe ajutorul său, și nu-i lasă nici macar închiși să stea aci în țară, ci — i-a trimis în surghiun

greu, scoțându-i din țară și ducându-i pe o insulă depărtată în mijlocul mării, pe insula Martin-Garcia. Acolo își ține sub aspră pază militară, departe de țară și de al lor. Iar încolo în țară sute și sute de partizani ai aceluia zac prin închisori sau sufăr prigoniri strașnice.

Așa-i omul, răzbuțitor și nesățul de mânie. Nu-i încapă pământul în lăuntru al aceleiași țări, lăsate lor de părinți și strămoși.

Toate numai pentru deșertăciunea cea multă ce se află în inimi, și căreia dacă i-se dă frâu slobod, apoi face ca omul să-i fie omului lup...

O avere cât bugetul unei țări, stă în fundul mării într'un vapor.

Ea va fi pescuită.

În anii 1903—1905 s'a purtat un război cumplit între Rusia și Japonia, război în care Rusia a fost greu bătută de japonezi.

În acest război japonezii au scufundat în Marea Galbenă un vapor rusesc numit „Petropavlovsk“ care ducea spre frontul de luptă o mare încărcătură de bani de aur și argint pentru plata armatei. Se spune că în vapor se află cam vre-o 35—50 milioane dolari aur, adică vre-o 8—10 miliarde de lei, aproape cât e azi bugetul pe un 1/2 al țării românești.

Niște pricepuși japonezi spun că au găsit locul unde se află scufundat vaporul și vor începe scoaterea din el a acestei comori.

Răspuns multora.

Mai mulți cetitori ne cer să le trimitem foile, că ne vor plăti mai târziu.

Rugăm pe toți să afle, că:

NU PUTEM

trimite foile pe așteptare nimănui. Nu că nu am vrea, dar nu putem! Căci nici nouă nu ne dă azi nimeni nimic pe credit. Altădată primeam hârția și o plăteam peste jumătate de an, acum numai pe bani gata ni se dă. Cerneala așa, tipografia plătită după fiecare număr, credit la bancă nu e.

Iaca de ce: nu putem. Și iaca de ce: rugăm pe toți câți prețuesc aceste foi, să trimită plata pentru ele îndată pe cât timp pot, pe jumătate de an sau macar pe sfert de an, — dar să trimită, căci altfel oprim mersul lor la toți câți nu trimis.

PREȚUL: 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 3 luni — deci foarte mic, — la care nu e iertat să se mai și piardă prin dare pe așteptare (din care jumătate nu se mai plătește).

Numai numărul viitor mai merge celor ce n'au trimis bani pe anul de față, apoi încetăm trimiterea.

Casă de vânzare.

Vând jumătate din casă, cu intrare separată, la vre-un depunător al băncii Ardeleana.

Casa să află la Centru.

Adresa la adm. foii.